

Informatienota

Onderwerp EU Partnership Urban Agenda ‘Innovatief en verantwoord aanbesteden door overheden’	
Nummer	2017/450916
Portefeuillehouder	Spijk, J.K.N. van
Programma/beleidsveld	6.2 Gemeentelijk bestuur
Afdeling	CS/CC
Auteur	Schippers, V.
Telefoonnummer	0235115652
Email	vopejko@haarlem.nl
Kernboodschap	Haarlem leidt vanuit de Metropoolregio Amsterdam (MRA) het Europese Urban Agenda Partnership gericht op innovatief aanbesteden door overheden (Innovative Public Procurement). Het college informeert de commissie Bestuur over dit partnerschap dat de komende twee jaar aan de slag gaat met innovatief en verantwoord aanbesteden. Vanuit de raad/commissie wordt betrokkenheid gedurende het partnerschap gewenst.
Behandelvoorstel voor commissie	Het college stuurt de informatienota ter kennisname naar de commissie Bestuur.
Relevante eerdere besluiten	
Besluit College d.d. 31 oktober 2017	1. Het college stelt de informatienota aan de commissie vast. de secretaris, de burgemeester,

1. Inleiding

Haarlem treedt sinds dit voorjaar op als coördinerende gemeente in het Europees Urban Agenda Partnership 'Innovatief en verantwoord aanbesteden door overheden' ('Innovative and responsible public procurement').

Met dit programma wordt tegemoet gekomen aan de wensen van de Raad om meer te lobbyen en invloed te versterken binnen de Europese Unie.

Het programma 'Innovatief en verantwoord aanbesteden door overheden' levert een belangrijke bijdrage voor de volgende vier speerpunten:

1. *Inkoop beleid gaat over de lokale economie*: inzetten van Inkoop en Aanbesteding als een krachtig strategisch instrument om de lokale economie te stimuleren. Zo kunnen de lokale bedrijven samenwerken om mee te doen aan een aanbesteding.
2. *Duurzame inkoop*: dit programma levert een belangrijke bijdrage aan het aspect duurzaamheid dat op een prominente plaats op de agenda van de Raad staat.
3. *Innovatieve inkoop*: maatschappelijke en economische ontwikkelingen vragen om een nieuwe innovatieve manier van inkoop en aanbesteding. Innovatieve inkoop staat net als het aspect duurzaamheid hoog op de agenda van de Raad.
4. *Maatschappelijk verantwoord inkopen / SROI*: Maatschappelijk verantwoord inkopen en SROI sluit goed aan in het kader van dit programma daar waar het gaat om de samenwerking met de (lokale) partners.

De belangen van de middelgrote steden zijn tot op heden ondervertegenwoordigd in de Europese wetgeving. Daarom omarmen Europese commissie en Economic Board Amsterdam deze programmalijn.

2. Actoren partnerschap

Haarlem wordt in het kader van dit programma door Ecorys ondersteund. Ecorys is een internationaal onderzoeks- en beleidsadviesbureau, dat in opdracht werkt voor onder andere de Europese Commissie.

In het partnerschap zijn verschillende Europese middelgrote steden betrokken en twee lidstaten.

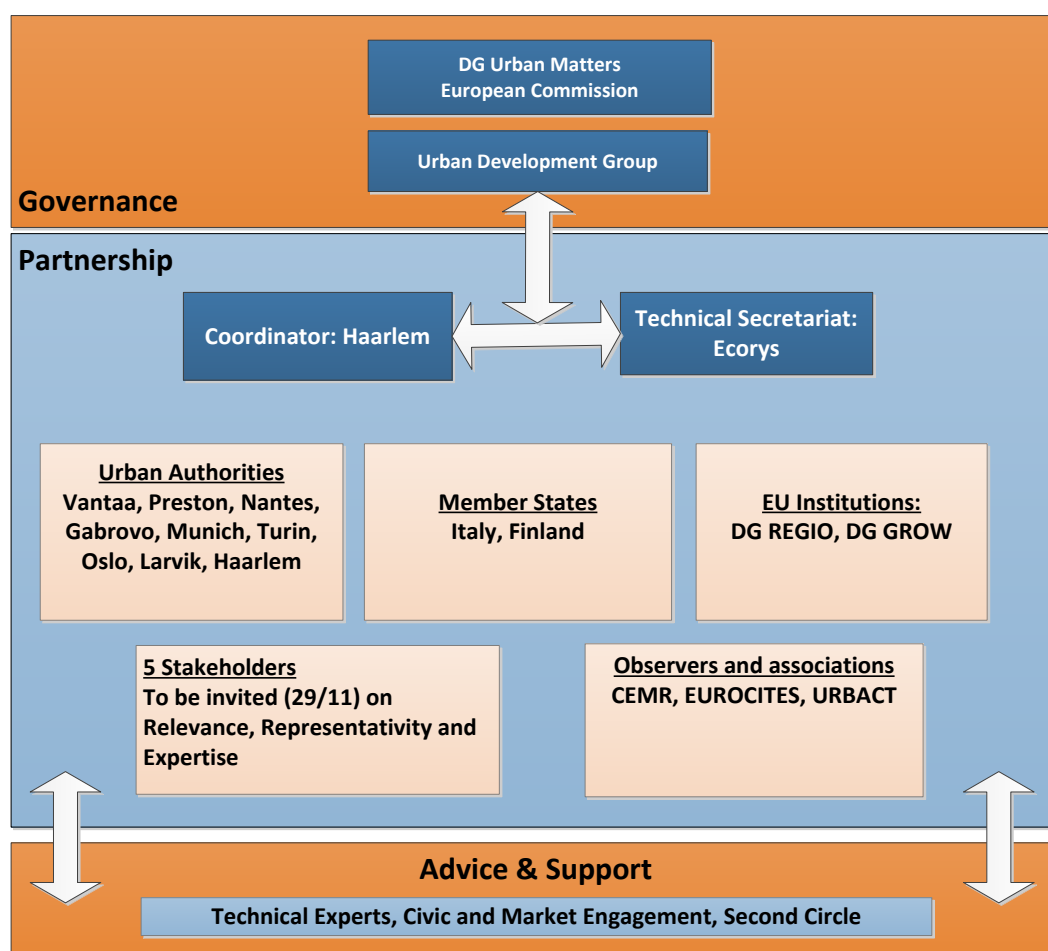
Daarnaast zijn diverse actoren betrokken die sturing en ondersteuning bieden aan het partnerschap. Het gaat om de twee ondersteunende eenheden van de Europese Commissie:

- DG GROW (Directoraat-generaal Interne Markt, Industrie, Ondernemerschap en Midden- en Kleinbedrijf). DG GROW is verantwoordelijk voor het beleid van de interne markt, het industriële beleid en het beleid omtrent het midden- en kleinbedrijf. Het doel van het DG GROW is om een slimme, duurzame en inclusieve economische groei te creëren.

- DG REGIO (Directoraat-generaal Regionaal beleid en Stadsontwikkeling). Voor DG REGIO staat het verkleinen van verschillen in welvaart tussen de regio's en lidstaten centraal. Het DG REGIO helpt regio's die minder welvarend zijn of structurele problemen hebben hun concurrentievermogen te verbeteren en een zich sneller economisch te ontwikkelen.

Er zijn ook observerende organisaties bij dit programma betrokken:

- CEMR (Council of European Municipalities and Regions oftewel Raad der Europese Gemeenten en Regio's). Dit is de Europese koepelorganisatie van nationale verenigingen van gemeenten en regio's. CEMR is het de grootste Europese organisatie voor de belangenbehartiging van lokale en regionale overheden bij de Europese Unie.
- EUROCITIES - Het EUROCITIES-netwerk is een verband van grote Europese steden en bedrijven. Het netwerk vormt een platform voor uitwisseling van kennis, ideeën en ervaringen. Bovendien stelt het netwerk zich ten doel de gemeenschappelijke belangen van haar leden naar EU instellingen te vertalen.
- URBACT - is een Europees kennisuitwisselingsprogramma dat door de Europese Commissie wordt gefinancierd. Het programma richt zich op een duurzame ontwikkeling van steden op het sociale gebied en op het gebied van economie en ecologie. Het programma bevordert de samenwerking tussen Europese steden.

Het partnerschap stelt zich ten doel de komende twee jaar een bijdrage te leveren aan het op een hoger plan brengen van innovatief en verantwoord aanbesteden, als belangrijk instrument in het realiseren van vraagstukken waar de overheid voor staat op gebied zoals gezondheidszorg, milieu, mobiliteit en veiligheid.

2017/450916 EU Partnership Urban Agenda 'Innovatief en verantwoord aanbesteden door overheden'

Publieke aanbesteding wordt nu nog te veel gezien als een puur financiële en administratieve taak en te weinig in verband gebracht met het verwezenlijken van beleidsdoelen op deze terreinen door het verwerven van innovatieve en duurzame oplossingen voor deze vraagstukken. Publieke aanbesteding wordt nog te weinig ingezet als een krachtig strategisch instrument van de (lokale) overheid. De Europese dimensie van het op innovatieve en verantwoorde wijze aanbesteden van overheidsopdrachten ligt er in dat – met een totale Europese spend van € 2 triljoen – er enorme kansen liggen in het aanjagen van een slimme, duurzame en inclusieve groei van de interne markt en het tegelijkertijd verzekeren van een efficiënt gebruik van publieke middelen.

3. Kernboodschap

De commissie wordt geïnformeerd over de opzet en verdere uitvoering van het Europees Urban Agenda Partnership ‘Innovatief en verantwoord aanbesteden door overheden’ waarvan de gemeente Haarlem coördinerend gemeente is.

De EU wil met de Urban Agenda de stedelijke dimensie in Europees beleid vergroten. De inbreng van de stedelijke partnerschappen moet leiden tot:

- Beter regelgeving op voor steden relevante onderwerpen op alle bestuursniveaus.
- Beter toegang tot EU-financiering voor steden en hun stakeholders.
- Beter kennisdeling tussen Europese steden onderling en met de EC en lidstaten

4. Consequenties

Het programma is in juni van dit jaar aan Haarlem toegewezen. Tijdens de kick off meeting op 26 juni jl. hebben de aan dit partnerschap deelnemende Europese gemeenten bottlenecks en kansen verkend.

Op 18 september jl. vond de vervolgmeeting plaats, waarin de deelnemende partijen aangegeven hebben aan welke vraagstukken zij de komende twee jaar een bijdrage willen leveren, dan wel door als trekker van een werkgroep op te treden, dan wel door een deelname als lid. Met behulp van samengestelde werkgroepen zullen de vraagstukken de komende tijd verder onderzocht en van oplossingsrichtingen voorzien worden.

Er is een voorstel (‘orientation paper’) opgesteld met drie vraagstukken die onder de paraplu vallen van ‘Innovatief en verantwoord aanbesteden door overheden’. Dit voorstel (orientation paper’) is op 24 oktober goedgekeurd door DG Urban Matters (Directeurs-Generaal van Stedelijke Aangelegenheden uit de EU-lidstaten).

Haarlem heeft kenbaar gemaakt te willen participeren in twee werkgroepen:

- ***Werkgroep 1 Publiek bestuur / het opzetten en uitbreiden van een aanbestedingsstrategie (als lid)***

Het betreft hier een vraagstuk hoe ervoor te zorgen dat de inhoudelijke beleidsdoelen van de stad worden vertaald naar aanbestedingsstrategieën die deze (mede) verwezenlijken. Een proactieve inzet van aanbestedingsdeskundigheid is hierin van belang. Ook spelen draagvlak en betrokkenheid van politiek en bestuur een kritische rol. Verder vormt het bereiken van een zekere belangencongruentie tussen overheid en externe stakeholders een wezenlijk onderdeel van dit vraagstuk.

Publieke behoeften en sociale problemen worden niet langer uitsluitend door overheidsinstanties behartigd en voorzien van een oplossing, maar de verantwoordelijkheid wordt steeds meer genomen door actoren die zich buiten de gebruikelijke overheid bevinden. Omdat de buitenwereld bovendien in een rap tempo verandert, moet de overheid in zijn aanbestedingsstrategie en –aanpak meebewegen en snel kunnen inspelen op ontwikkelingen.

- ***Werkgroep 3 Juridische instrumenten, ervaring en deskundigheid / leren door te doen***

- a. Regionale kenniscentra (als trekker)***

Binnen metropoolregio's wordt op veel terreinen samengewerkt. Haarlem participeert in de Metropoolregio Amsterdam. Ook op het gebied van aanbesteding liggen hier kansen, door kennis te delen en kennis samen verder op te bouwen. Het gaat dan om het gestructureerd delen van best practices en het investeren in hoogwaardige kennis over aanbesteden, in het bijzonder gericht op innovatie, duurzaamheid en inclusie.

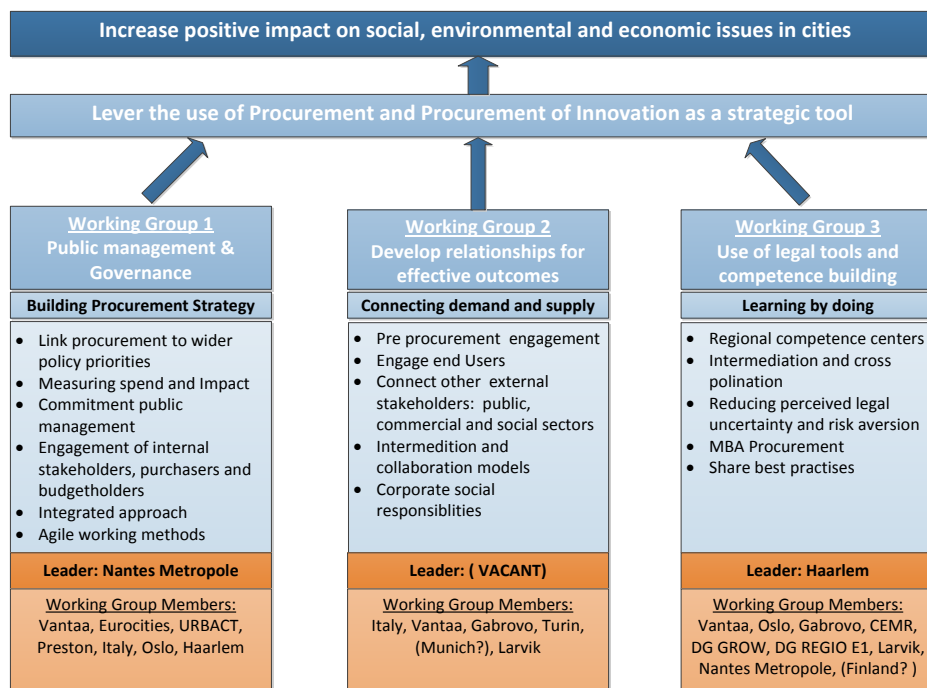
- b. Innovatie en (juridische) rechtmatigheid (als lid)***

Vrees voor juridische claims en de neiging tot risicomijding doen het innovatief en verantwoord aanbesteden van overheidsopdrachten geen goed. De werkgroep wil onderzoeken waar echte en beleefde juridische barrières bestaan en hoe deze, tegen de achtergrond van eisen van rechtmatigheid en risicomanagement, kunnen worden doorbroken.

De Werkgroep 2 waar Haarlem nu niet een actieve rol neemt, ziet toe op het volgende vraagstuk:

- ***Relatie met de markt: bemiddelen tussen vraag en aanbod:*** betrekken van de eindgebruikers, verbinding tussen de publieke, commerciële en sociale sector, samenwerken met de marktpartijen.

Een voorlopige werkstructuur ziet er als volgt uit:

Wat betreft de deelname aan de drie hiervoor genoemde werkgroepen is intern een ambtelijke projectgroep opgericht waarin Concerncontrol, Juridische Zaken en Programma- en Gebiedsmanagement met elkaar optrekken. De projectgroep betreft, naar gelang het onderwerp, inhoudelijk deskundige medewerkers uit de organisatie bij het partnerschap.

In bijgaand voorstel ('orientation paper') staat uitgebreide informatie over de aanpak van het partnerschap.

5. Vervolg

Het tijdpad van het partnerschap is als volgt:

Aan de hand van het voorstel ('orientation paper'), is tot februari 2018 de tijd om de vraagstukken verder te verkennen en analyseren. Tot april/mei 2018 wordt er dan gewerkt aan actieplannen die in de zomer van dat jaar een publieke consultatieronde in gaan. Begin 2019 worden de actieplannen formeel aangeboden aan Europa.

Haarlem heeft uitdrukkelijk aangegeven dit partnerschap vanuit de Metropoolregio Amsterdam te coördineren, en waar mogelijk resultaten en goede voordelen ook actief in de regio te delen. Ook gaat de stad gebruik maken van de kennis over innovatief aanbesteden die er in steden in de MRA, waaronder Amsterdam, aanwezig is.

6. Bijlage

Voorstel 'Orientation paper'